

SVERIGE

Kongl. Maj:ts Utfärdade Hall-Ordning,
Och Allmänne Factorie-Rätt, För alla
Manufacturister uti Silke, Ull- och
Linne, samt Handtwärkare och flere,
som icke egenteligen under
Skrå-Ordningen böra begrip

[1739]

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
  - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
  - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
  - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

Kgl. Löroden.

1. Saml.

Kongl. Maj:ts

Utfärdade

Ball-Ordning,

Och Allmänne

FACTORIE-Kätt,

För alla Manufacturister uti Silke, Ull-
och Linne, samt Handtwärfare och flere, som
icke egenteligen under Skrä-Ordning-
gen böra begripas.

Gifwen Stockholm i Råd. Cammaren then 21. Maji 1739.

Cum Gratia & Privilegio S:æ R:æ Maj:is.

STOCKHOLM,

Tryckt hos Directeuren af Kongl. Tryckeriet
PET. MOMMA.

2

Royal Academy

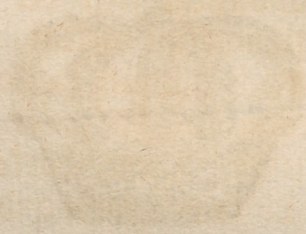
London

Ball-Building

of the

FACTORY

for the manufacture of
all kinds of
the most
and
the
of the
of the
of the

THE
of the
of the
of the

S FRIEDRICH

med GUDS Nåde, Swe-
riges, Götthes och Wendes
Konung 2c. 2c. 2c. Landt,
Grefve til Hessen 2c. 2c.

Gjøre witterligt, at althensund wid Manufactu-
riernes och Handtwärkeriernes framgång och för-
kofring i Riket, åtskillige hinder och oredor theraf
upkomma, at ingen tilräckelig och wis ordning eller Re-
glemente är för them i gemen utfärdat, hwarefter
Arbetarne måge styras, och Warorne förswarli-
gen tilwårckas; Förthensuld och til förekommande
af sådane beswär och olägenheter, som these wårck
och inrättningar här igenom tilstöta kunna, samt
til at befordra ibland them stic och walgång, haf-
we Wij för oungiängeligt acktat, at låta en för-
nyad Hall-ordning och allmän Factorie Rätt utfär-
das, hwarefter sedan alla Factorer, Manufacturi-
ster, theras Betiente, Handtwärkare och Arbeta-
re uti Silke, Ull- Linne och wisse andre ämnen, med
flere wederbörande, som icke under Skrå Ordning-
gen af then 27. Junii år 1720. kunna begripas, sig
rätta böra; bestående uti följande Articlar.

Första Articlen

Sielfwa Hall-Rätten och thes Ledamöter,

1.

All Rätten bör bestå af en Præsides och Sex Bisittjare, samt en Notarie, hwilka under Eds plicht theras Embeten förrätta skola. Men så ofta flera Bisittjare efter omständigheterna, af Rätten pröfwes nödige, måge tienlige personer, ther till tagas, som så jämwäl Eden aflägga.

2.

Præsidis sysslan måste alltid förrättas af en Magistrats Person, som til domförandet är skickelig, och i Stockholm hwarest största rörelsen är, bör i synnerhet thertil utses en sådan man, som, jämte thes lagfarenhet, äger kundskap om Manufactur wäsendet; och som sysslorna i Manufactur Rätten torde blifwa så mångfaldige, at en ordinarie Rådman icke skulle alt tillika hinna bestrida, så skall en Extraordinarius efter Manufacturisternes och the under Hall-Rätt lydande Handwärfares wal ther till förordnas, hwilken ärligen bör lönas af Hall Rättens Inkomster, utan gravation af Stadsens ordinarie stat, kommandes at njuta heder och förmån til befordran efter ålder i tjänsten och ägan-

ägande skickelighet, lika med the andre Stadsens
Rådman

3.
Bisittjare blifwa: En Grofshandlare, En Kram-
handlare, två Manufacturister och två under Manufa-
ctur Societeten sorterande mästare, hwilka hwart År
til hälften ombytas, och undså ingen widare belöning
än then wanlige Contributions och Inquarterings
friheten. These Bisittjare wälljas på lika sätt, som
Præses, samt auctoriseras sedermera af Magistraten.

4.
Notarien til thesa Rätten föreslås af Hall-Rätten
och tillsättjes af Magistraten; Men förutan hwad en
sådan redan niuter på Stadsens ordinarie Stat, här
i Stockholm, så bekommer han någon tillökning af
Hall-Rättens Inkomster; utom thenne Rätt åligger
Magistraten at tillsättja en Edsworen Stämpelmästare,
som af Hall-Rätten lönes, men Hallmästare och
Besicthningzmän tilordnas af Hall-Rätten skiftewis
hwarje år, och bekomma these en tredjedel af alla
bötes penningar.

5.
I the andre Städer hwarest Fabriquer finnas/
bör Hall-Rätten bestå af Borgmästaren och nödige
Bisittjare, hwilka utan widlyftighet, efter thenna Hall-
Ordnings innehåld draga försorg om arbetzfollets
styrans

styrande och wårornes behörige besiktning, samt stämmande, hwartill wisa dagar i sådane orter kunna utsättjas.

6.

Alla Hall-Rätter i hela Riket, lyda under Wårt Commercio Collegii inseende; Hwarföre ock ej allenast these Rätters Protocoller årligen tit inläswe-
reras, innom then tid som Rättegångs Balken innehåller, för alt hwad Politie och Oeconomie målen angår, jämte riktigt verificerade förteckningar af alt hwad i Siunde Paragraphen om förmåhles, utan böra ock Hall-Rätterne wid förefallande angelägenheter gå bemålte Wårt Collegio tilhanda, i alt thet, som Manufacturernes drist och befrämjande rörer.

7.

Emedan förnämligaste affikten med thenne Rätt är at undwika widlyftig Rättegång för Manufacturisterne med theras Handtwärkare och arbetare; Ty må Hall-Rätten icke tillåta Advocater och Julmångtunge, imindremål folket emellan, så framt Rätten sådant icke för särdeles omständigheter skull nödwändigt på-
war, utan böra slike saker som till thenne Rätt böra; Summario Processu uptagas och afgöras, straxt så Parterne förekomma, och sedan the i saken munteligen hörde blifwit, samt Domen eller utslaget på lika sätt aflunnas och allenast med kårta ord i Protocollet antecknas.

8. En

Engång ihwarje månad böra the Edsworne Hallmästare, med wise Deputerade af Bisittjarne besicftiga alla wärckstäder, Epinn- och rederier, wäststolar redskaper och wärcktyger; funnandes ther många Inrättningar af särskilte arter äro, hwar Bisittjare med twänne af the Edsworne Hallmästare, som Handwårket förstå, sine wise wärck och Fabriquer tilldelas, och sedan thenne besicftning är giord, gifwes straxt besked ther om til Rätten, hwilken the besundne felacktheter utan drögsmåhl behörigen botar och rättar.

Hall-Rätten bör ej allenast hafwa noga kundskap och förteckning på alla Manufacturier, Fabriquer och wärck i staden, samt theas tilstånd och tilwårckningz Sorter; utan ock öfwer alla theas idlare, Bectiente, Handwårkare och arbetsfolck. Jämwal bör wid Rätten noga uptecknas alla the Sorter och waror som årligen til Qvantitet och Qvalitet wid these inrättningar och Handwårken Fabriceras; hwilket wid stämplingen beqwåmligast låter sig giöra. Doch blifwa the wärck och Manufacturister, hwars tilwårckningar icke låta sig stämpla, icke thesmindre wid förelagt wite skyldige at til Rätten hwart halst år upgifwa sin tilwårckning, så at wid årets slut för hwarje wärck ett Generalt förslag af Hall-Rätten giöres och

och til Wårt Commercie Collegium insändes, wid
wite om thet af wederbörande eftersätjes.

10.

Hall-Rätten äligger, at låta igenom theß Nota-
rie hålla årlig bok och Räkenskap, på the inkomster
och bötespenningar, som efter thenne Förordning in-
flyta, hwilken tillika med domboken til Wårt Commer-
cie Collegium verificerad inleswereras. Skulle stäm-
pelpenningarne i Stockholm, eller andre Städer, hwarest
the ex til staten äro anslagne, och the tvådehlar af
böterne, med mera, något år icke hinna til afönin-
gen och omkåstningarne; Så skola wederbörande
Manufacturister, samt under them sorterande Societe-
ter och Handtwärkare med drageligit och proportio-
nerat sammanståt sådant årsättja. Men i fall något
öfwerståt blefwo, sedan hela staten, och alla omkost-
nader af papper, lack, lius, wed, bly och stämpelar,
med mera, afdragne blifwit; Så bör thet oförnyckt
hållas til the bruk, som Fabriquernes nytta erfor-
drar och af Wårt Commercie Collegio bepröfwade
warda.

11.

Wid Hall-Rättens Domar och Utslag i the
mål, som tit höra, och icke stiga til femtio daler
Silfwermynts wärde, böra Parterne sig åtnöija,
gående the således til utmätning, som i Cap. utsofnings
Balken och 3. §. förmår, men uti saker af Femtio
daler

Daler Silfvermynts värde, och the öfver, må wädjas til Wärt och Riksfens Commerce Collegium, så wida the äro Politie och Oeconomie mål, men i andra Civil såwål som Criminelle mål til wederbörli- git Forum. I stämningar brukas halftwa Terminen emot wanligheten wid andre domstolar, och i wit- nes mål böra witten straxt kinnna sig, utan anse- ende til hwad jurisdiction the annars höra. I öf- rigit ställer sig Hall-Rätten Riksfens allmänna Lag til esterrättelse.

Andra Articlen

Politie- och Oeconomie Mål.

I.

Måla the Manufacturerer och handtwärken, som icke under Skrefordningen böra begripas, såsom kläde, Siden och Linne-arbetare, Silkesredare, ylle-Tyggs- och Camlots jämte Parcums, Tröje-möjse- och Strumpe- wäfware, Schlapmakare, Silkes-ylle- och Linne Färgare, Cattuns-Linne-Flanells och Cassians tryc- kare, Präskare, Tapetmakare, Öfwerstiärare, Fris- och Filt-makare, Balkare, Kast och Sajet wäfware, Ulfkammare, Spinnare, samt these Handteringars arbetare, the böra under Hall-Rättens jurisdic- tion såsom första Instantien höra, tillika med andre

B

Fabri-

Fabriquer och Konstnärer af hwad namn the wara måge, som sig ther under begifwa wilja.

2.

Betiente, Mästare, gesäller och arbetsfolk, så wäl wid större Societeter, som hos enskylte Manufacturister och Handtwärkare, böra jämwäl i alla sådane mål, som angå thesas syflor och arbete samt Principalens ther af stytande nytta eller skada/ stå under Hall-Rättens inseende och domb.

3.

The twister, som upkomma emellan Fabriqueuren eller förläggaren och mästarne, samt emellan mästarne och thesas arbets folk, angående Materien och tillwärfningen, med ther wid befindtelige fel skola wid Hall-Rätten angifwas och slitas.

4.

Öfwer alt arbets folcket, hwar och en i thes handtwärck, måste noga acktning hållas, at the en allenast troget och sparsamt med Materien umgå, utan och wäl och redeligen samt för billigaste arbets lön förfärdiga sin gierning. Skulle någon betient eller mästare döllia eller förtiga felacktheterne härutinnan, bör Hall-Rätten then bråklike arbetaren med sådant straff belägga / som målet fordrar, och i 6. Articlen förmåles / samt then, som dölgt och tegat med felet, ersättie skadan, och therjemte böta Tijo Daler Silfwermynt.

5. The

5.

The Handtwärkare och arbetare som frivilligt ankomma och med goda bewjs om theas frågd och slögde försedde äro, främmande eller inhemske, hwilka hwarken hos Factorer, eller mästarne kunna få arbete, måste när the sig therom anmäla af Hall-Rätten, som bör hafwa kundskap, huru och hos hwem these måge syßelsättas, till arbete förhielpas. Egenwilligt förnekande at emottaga slike ankommande Handtwärkare belägges med Tio Daler Silfwermyns böter; men twistias om hwilken en sådan skall få behålla, så äger then bästa rätten hos hwilken han sig först anmält.

6.

Förskrefne inhemske eller främmande arbetare, böra otwägerligen antagas och syßelsättas med arbete af then, som them förskrifwit; Nekar han thertil och gitter en wisa Laga skäl, ware försallen til Tio Daler Silfwermyns böter, samt förbunden at lika sult behålla then förskrefne hos sig; och warder theremot sådane förskrefne arbetare förbudit, at utom Fabriqueurens eller mästarens goda minne och tilstånd, så innom år och dag, taga affskied eller skillia sig ifrån wärket wid Tiugu Daler Silfwermyns plickt. Men är Contract theröfwer, wederbörande emellan slutit, förblifwe ther wid, och plikte then som ohemult klandrar, efter omständigheterne.

7.

Hall-Rätten bör noga uppsikt hafwa therepå, at the tillwärfade warorne icke för högt och ofklärligt af wederbörande i försälgnings priset utsättjas. Til hwilken ända enär theröfwer klagas eller eliest sådant egenwilligt samt både för Fabriquerne och Publico skadeligit upstegrande förspörjes, så åligger Hall-Rätten at ther öfwer behörigen undersöka och ändring skaffa, med mindre målet är af then beskaffenhet, at Wårt Commercium Collegium therom kommer at föranstalta, i hwilket fall Hall-Rättens betänkande först infordras.

8.

På ungdomens upfostring wid Manufacturer och Handtwärks-Städer, äger Hall-Rätten hafwa et noga och waksamt inseende, at sedan then tilböriligen blifwit uti thes Christendoms stycken samt läsande, och nödvändigt skrifwande jemte räknande underwist, then så upmuntras och ofördrojeligen tilhåles at arbeta wid sådane Handtwärkerier, hwar til en hwar kan finnas måst bögd och beqwäm.

9.

Ingen af förenämde Manufacturister, Handtwärkare och arbetare, får emot 1720. åhrs Skråordnings 6. Artikel och 12. §. tvingas, at stå under några Skråer och gillen, utan åligger en sådan
Ma-

Manufacturist, Konstinär, Mästare eller arbetare utom sluttit Skrå at fortsättia thes handtering, som i estersöliande Articular förmåles, och wid Hall-Rätten niuta behörigt försvar emot alt hinder och intrång.

10.

I fall något af förr uppräknade och under Hall-Rätten stående Facturier eller Handtwärkare skulle oundgängeligen behöfwa något särskildt Reglemente til bättre ordnings befordran sins emellan, kan thet sig therom hos Hall-Rätten anmäla, som sådant til Wårt Commerce Collegii öfwerseende och Wår nådige Stadsfästelse, Projecterar.

II.

Allehanda särskildte Skräer emellan gjorde förordningar / the så kallade gewohnheiten / Skänkebud, wälkomster / winkelgelt, wochengroschen, stolpenningar, grüßer, Ceremonier och sådane flere sielfstagne och ogrundade samt til sielfswäld och lidelighet tienande uptåg, warda härmed alltrarligen förbudne, och böra the, eller then som themed beträdes, så wäl som the, hwilka sådane gyclerien bijwista, plicta med Femtio Daler Silfwermynts böter, eller arbete för hwarje gång; Börandes the ankommande främmande thesfore warnas; och hafwe Hall-Rätten the på noga inseende, at sådane Ordningar och sielfswäld ey allenast uptäckas och tillbörligen straffas; utan och, at the ibland Handtwärkar-

B 3

wärkar-

wärkarne och arbetare måge såsom skadelige och hinderlige för Fabriquerne aldeles utrotade warda.

12.

Wid utlärde Swänske arbetares och gesällers resor til utrikes orter, at winna större fullkomlighet uti theras handtwärck, bör ingen Fabriqueur eller mästare sådant tillåta, en heller wederbörandes rese pas them lemnas/ Innan Hall Rättens samttycke och bewis om theras skickelighet medföljer, som utlöses med två Daler Silfwermynt. Men förr än thet utgifwes, måste granneliga pröfwas om then, som resa will, är qwick och sedig, samt någorlunda öfswad at räkna och skrifwa, och elliest sådt tillräckelig underwising och skickelighet i sine Handtwärcks syflor, och ther någon finnes icke äga nog framsteg och förmögenhet, til at med nytta företaga en sådan utrikes resa, bör Hall Rätten honom therifrån afråda, samt förmå honom, at sig här hemma i sin Profession bättre utöfwa och här förblifwa. Men lemnas ther til tilstånd, måste sådant stie under starck förpliktelse och præsterad borgen at återkomma till Riket; hwarjemte en sådan arbetare af Hall Rätten tillstyrkas bör, at hålft resa til the orter, som för hans Profession måst tienlige äro. Skulle elliest någon wilia resa på sit Handtwärck här inrikes, från en Stad til annan, warde af Hall Rätten förpassad emot en Daler Silfwermynt.

13. In

13.

Inga förkiöper måge tålas ibland Manufakturer, Handtwärkare och måstare, fast mindre bör then ena så tränga sig in i then andras Handel och Lagligen antagne arbete eller lefwereringar; Ei heller måge sammansättningar tillåtas til egenmyttige priser wid warornes inkiöp och försäljande: Eller någon wara skyldig at råita sit pris på waran efter en annans, utan hwar sällje sin tilwärekning för bästa pris han kan och gitter, som och ingen bör, til andras förfördelande, uphöija arbetslönen för måstare, gesaller och andre arbetare; then häremot bryter bör af Stads Fiscalen eller angifwaren för Hall Rätten Lagligen tiltalas och plikta Tijo Daler Silfwermynt. I lika mätto bör Stads Fiscalen gå berörde Rätt tilhanda i alla andra mål hwar utinnan thes ämbetes bjtråde betarfwas.

14.

Som hwar och en af hwad willkor och tilstånd han wara må, hafwer frihet at arbeta wid Fabriquer och förbemälte Handtwärkerier, samt therstädes niuta sin förtienst och förswar; altså böra ock alla som med sådan handtering wilja söda sig, thet gödra på förberörde sätt, och efter thenne Förordning; Hwarföre warder alt misbruk och intrång, som theremot strider, härmedelst förbudt, wid warans förlust och Tijo Daler Silfwermynts böter.

böter. Men skulle någon fattig änka icke på thet-
ta sätt under en Manufacturist eller mästars inse-
ende sig och the sina födan förtiena kunna, utan
begiärer för sig allena idla then Handtering hon
lärdt, så skall then samma om Hall-Rättens tillstånd
begiära, som, efter omständigheternes bepröfwande,
sådant tillåta kan.

15.

Ingen Factor, Manufacturist och mästare, el-
ler någon annan bör wara låsgifwit, at i thes Fa-
brique, arbete eller tienst antaga någon gesäll, läro-
dräng, wäfware, poike, kard-och lagstadd Spinnersta
eller andra arbetare, af hwad kion the wara måge,
innan behörigt affkied och skrifteligit bewis om thes
förhållande af förra Husbonde kan framtes, wid
Tio Daler Silfwermynns böter, och årsättning af
all tagen skada; hwarföre och then förre Manu-
fakturisten eller mästaren, må med Hall-Rättens hand-
räkning straxt återtaga eller til sitt arbete hålla then
från honom olåfligen bortgångne personen; fast min-
dre må låckande och tubbande, wid slike tilfällen få-
las, utan med Laga plickt anses. Står någon ar-
betare i skuld, bör sådant uti thes affkieds pass in-
föras och af thes tilkommande Husbonde betalas.

16.

Förfritt förstås under Politie och Oeconomie mål
alla sådana saker och ärender, som egentligen höra
till

till god ordning, hushåldning och uppsigt innom/ emil-
lan och wid Manufacturerne och thesas arbetare/
hwardöwer, om något framdeles widare yppas lund-
de, som uti thenna Hall-ordning och almånne Facto-
rie Rätt nu i synnerhet icke anfördt blifwit, åligger
Hall-Rätten sådant til Wårt Commercie Collegium
hemställa, samt thes utslag til sin esterrättelse, be-
giära.

Tredie Articlen

Om Civile och Criminelle mål.

I.

Såfwer ägaren eller förvaltaren af en Fabrique
och Manufactur wärk, hos thes betiente, måstare
och arbets folk någon fordring, som ifrån sielfwa wär-
ket härrörer, och kan på annat sätt en komma til sin
betalning; Så har Hall-Rätten, så Summan en
går öfwer Femtio Daler Silfwermynt, at theröfwer
resolvera, och then sökande til thes Rätt igenom ut-
mätning förhielpa.

2.

I lika måtto, thes betiente, måstare, gesäller
eller arbetare hafwa fordringar hos Factoren, Fabri-
queuren och Manufacturisten eller och fins emellan, som
af wärket härröra, så har Hall-Rätten, när then thes-
om

om tillitas / sådant at pröfwa och utsöka låta, på
sätt som i föregående Paragraphen stadgas.

3.

För oliud, fidswordnad, missfirmande, stut-
fighet och tredsko eller annat oanståndigt och otill-
börligit upförande, af mästare, gesäller, lärodrängar,
och andre arbetare emot thesas Patroner, förläggare
och mästare eller thesas betiente, bötes som brottet
är groft til, efter almän lag, så at then wordnad
och lydno, som wederböt, må bibehållas hos arbe-
tarne för thesas husbönder och mästare.

4.

Skier oliud och owäsende samt slagsmål uti nå-
got handtwärks Hus eller i sielfwa Manufacturiet
och wärkstaden, arbetarne och ungdomen til förar-
gelse, så uptages sådant af thenne Hall-Rätt, och
belägges med plicht efter almän lag, men brytes hus-
och hemfrid, så hörer thet tillika med alla grofwa
Criminalier och högmål til wanligit Forum efter
lag.

5.

The böter, som efter föregående Artikel, och the
flere i thenne Hall-ordning, erlagde blifwa, komma
at stå under Hall-Rättens disposition och redogör-
rande, som i första Articlen förmålt är; men then
som ey orkar botum, skal icke, med mindre man fin-
ner en stor och hårdnackad gensträfwoghet eller odnad/
plicht:

plicket med kroppen / utan med arbete wid Publique
Straff-Hus / eller annorstädes för fångepenningar /
på thet sättet / at han såsom wid Spin-och Rasp-
husen stier / icke dömmes til arbete på en wis tid /
utan til et sådant Quantum af arbete som emot then
til plikten swarande tiden proportioneras och läm-
pas kan.

Fierde Articen

Om Förläggare och Mästare.

I.

S Om Manufacturerne och Handtwärkerierne ta
äro i rätt drift / när Kiöpmänner / handlande el-
ler andre som medel och förmögenhet hafwa / und-
sättia them med rudematerier och penningar / samt
ther emot anamma the tilwärfningar och färdige
waror / som bestälte blifwa eller giöras kunna / och
them widare i handel och wandel förnytttra ; altså är
nödwändig / at sådane förläggare på alt sätt med
handräckning af Hall-Rätten biträdas / emot hwar-
jehanda underlef och oriktighet / som Mästarne eller
handtwärkarne / med fals och flård eller af försum-
melse och wårdslösheit begå kunna / sine förläggare til
hinder / mehn och skada.

2.

Ingen mästare må understå sig at förwandla
S 2 eller

eller förbyta then Materia, ull, silke, garn eller annat, som han af förläggaren til bestält arbete emottagit, eller ock honom oöwettandes theraf något försälja, utan bör themed uprichtigt umgås; Skulle någor ther emot byta, och med slif otrohet och underslef beträdas, så bör han en allenast gifwa så godt igen, utan och upfylla skadan efter lag, samt plickta första gången Tio Daler Silfwermynt/ och så dubbelt om han themed vidare beträdas.

3.

En eller må mästaren under prætext af egen eller andras materia, sälja och förnytra thet gods, som han af förläggarens rå vara tilwårkat; Beträdas någon med slif otrohet, hafwe förbrutit thet sälde godsets wärde, årsätte skadan, och plickte Tio Daler Silfwermynt första gången, samt dubbelt, i fall han annan gång sig således förbruter.

4.

Hwilken mästare, som til wis mundt-eller skriftelig öfwerens kommen tid icke wäl och förswarligen försärdigar thet bestälte arbete, skal hwar gång/ sådant utan giltig ursäckt skier, böta för hwar dag, som therofwer dröjes Tionde penningen, af then betingade warans wärde, och årsätta skadan; En ingen mästare må mera arbete emottaga, än han til beståndan tid hinner försärdiga.

Be

5.
Begår mästaren fel af wårdslöshet uti till-
wårkningen, så at godset ei utan förläggarens skada
kan säljas, behålle thet fördärswade, och staffe
thet som dugeligt är i stället, samt plicte thes utom
Fyra Daler Silfwermynt hwarje gång, men förfals-
skar han godset och honom öfvertyaas, thet med
flit och upsåt bedrägeligen wara tilwårkat, miste ar-
bets Lönen och thet förfalskade godset hemfalle the
fattige, ersätte förläggaren allan skada, och plicte
Fyra Daler Silfwermynt, samt umgialle thes utom
efter saksens beskaffenhet hward Lag förmår.

6.

Hwar och en mästare, som icke med egen för-
måga, gitter thes wårck uppehålla och drifwa, bör
wara förbunden och pliktig, at hålla sig til en wif
och ständig förläggare, så länge han förlag af rude-
materier och penningar, med mera, af honom und-
får och the begge åsamjas kunna. Will Förlägga-
ren återwända, eller gifwer han Mästaren otillräcke-
ligt Förlag; så åger han frihet söka sig om efter an-
nan Förläggare.

7.

Men när Mästaren sinnad är sig en annan Förläggare at förskaffa, eller ock sielf förmår tilhandla
sig Materialier och med egit förlag thes fabrique
drifwa, til hwilka twenne förmåner han må wara

berättigad, men icke at nyttia begge tillika, utan en-
thera med egit eller med andras Förlag allena arbe-
tet idka; så skal han på sådan händelse sin mening
och upsat Hall: Rätten ofördröjeligen tillänna gif-
wa; Hwar uppå straxt then anstalt göres, at alla
then förra Förläggarens rå materier och förlager
först böra uparbetas, och rent slut göres honom och
mästaren emellan, innan then sednare lemnas förbe-
mälte frihet och tillstånd. De driftigheter, som här-
emot förelöpa, äger Hall: Rätten med arbitrale bö-
ter at belägga, så at både Förläggare och Mästare
måge förbindas til thet som rätt och billigt är.

8.

Theremot är Förläggaren skyldig, at skaffa
Mästaren Materialier och förlager i rättan tid och
utan uppehåll, jämväl bör Materien vara god, up-
riktig och oförfalskad samt till then waran tienlig
som theraf förarbetas skall; hwilket Hall: Rätten
om sådant af Mästaren påstås, äger låta besichti-
ga. Skulle ock något på förläggarens sida här-
utinnan sela; Så äger Mästaren hos Hall: Rät-
ten söka handräckning, som på wederbörligt wijs
therom med Förläggaren föranstaltar, och therå
bot skaffar.

9.

Förläggaren må icke twinga och trycka Mästa-
ren på ett eller annat sätt; Klier thet, pröfwe Hall:
Rät-

Rätten sådant, och afdömmes efter Lag samt förekommande omständigheter när theröfver klagas. Fast mindre må Mästarens betingade arbetslöner förhållas; utan böra the, om icke något förut, likväl alltsammans afbetalas, enär arbetet lefwereras; På annor händelse, är Mästaren ei skyldig lemna godset ifrån sig, med mindre särskildt öfwerenskommande är them emellan uprättadt.

10.

På thet Förläggarne, eho the äro, måge vara thesto säkrare om theras Gods, Materier, Redskaper och förskätter hos Mästarne och alla arbetarne, at them icke någon skada och misfning, igenom slöferie, otrohet, skuld, eller dylikt mer, må tilfogas; Ty bör ingen försälgning och pantsättning af these Förlager hos någon giälla; utan äger Förläggaren med Hall: Rättens handräckning sådan förskingrad vara eller egendom, hwarest then utsatt är, och igenfinnes, utan ägarens omkostnad och afgift genast återtaga; och then bråtzlige pluckte, som förbemaît är. Thertil med warder alfwarligen förbudt, at arrestera eller anhålla, mindre någon utmätning på sådane Förläggares Baror och effecter hos Mästarne och Arbetarne tilstådja, under hwad skien och förebärande thet vara må.

Sem-

Femte Articlen.

Om Mästare och Gesäller.

I.

SWilken af sådane slags Fabriqueurer och Handt-
wärfare, som uti andra Articlens första §.
upräknas, redeligen och wäl lärdt sitt Handtwärf,
samt witnessbörd äger om lofligit förhållande,
ehwad han är inländsk eller främmande, och arbe-
tat inn- eller utrikes, under eller utom Skrå, han
kan blifwa på följande sätt Mästare, utan någons
hinder och företräding.

2.

Willkären, som til mästerskapet fordras, äro
thesse, antingen bör han af något besmynerligen in-
rättadt Manufacturie, eller af särskildte förläggare
ther til kallas; Eller ock sielf hafwa förmåga och
krafter at idla och drifwa Handtwärket för egen räk-
ning. Swilken ingenthera af thesse twänne wilkår
hafwer, må icke Mästerbref lemnas, utan arbe-
te emedlertid såsom Gesäll hos andra.

3.

Men then som för Mästare ärkiännes, må-
ste wid Manufacturiet eller under thes Embets So-
cietet prof af thes skick- och färdighet afläggas, som
af Hall-Rätten skärskådas bör, och behöfwer med
wida-

widare Mästerstycke, omkostnad och uppehåll icke
beswåras; utan årlägger allenast i afgift för Mä-
starebrefwet til Hall-Rätten Tio Daler Silf-
wermynt.

4.

Hwar wid Hall-Rätten doch noga i akt
tager, at then som Mästare blifwer och arbetar
antingen under Förläggare, eller med eget förlag
och för thes egen Räkning, bör med sit mästerbref
och en Deputerad af Rätten genast förfoga sig til
Magistraten, och söka Burskap, samt Borgare
Ed aflägga, som Lag förmår, innan han sin Fa-
brique eller Handtwärck må idka, dock niute icke
thesmindre then frihet, som almänna Manufactur
och Handtwärcks Previlegierna samt andre Kongl.
Resolutioner innehålla. Men then som allenast är
wärfmästare hos någon Fabriqueur eller Manufa-
ctur-Societet behöfwer icke söka eller winna Bur-
skap.

5.

Utrikes ifrån inkommande Manufacturister och
Mästare, som drifwa thesas Handtwärck för egen
Räkning, eller under andras Förlag; såsom ock the
inrikes Mästare, hwilka från någon annan ort
och Stad i Riket til en annan flyttja, hafwa wid
ankomsten sig hos Hall-Rätten at annåla, och
D
richtigt

richtigt bestied om theas Mästerkap framte, så the uppå Hall-Rättens the om gifne intygande; som med Fem Daler Silf:mynts Afgift löses, hos Magistraten komma at winna Burskap. Sammaledes böra sådane förbemelte wärkmästare, som ifrån Manufactur: wärken afträda och under wisa Förläggare eller för egen Räkning Handt: wärket mäcka uppehålla, bemalte Burskap winna; dock utan widare afgift til Hall-Rätten.

6.

Mästare: Söner eller Gesäller, som genom arf, giften, eller annorledes komma at tilträda och förestå en afgangen Mästares Handtwärck, böra jämwal på förberörde sätt, dock emot Fem Daler Silf:mynts Afgift, Mästerbref utlösa och Burskap winna, innan the tillåtas måge, Wärdet at emottaga och idka; men Mästare Änkor måge oflandrade drifwa theas afledne Wäns Handt: wärck, så länge the ogifte äro, och thet uppehålla kunna.

7.

The Pärtingar måge Gesäller' blifwa; som wid Manufacturierne och hos Mästarne theas Handtwärck lärdt, och thet försvarligen kunna, med

med the stycken, som ther til höra, utan anseende, om the äro infödde eller utländske, gifte eller ogifte, unga eller gamla, allenast the uti sine tilbörliche syflor finnas stickelige, och elliest et godt låsord hafwa.

8.

Enär en Lärling sine år fullbordat och utlärdt, bör Mästaren med två eller flere af samma Handtwärck pröfwa thes stickelighet, och attest theröfwer til Hall-Rätten ingifwa, hvarjämte samma Lärling inställes i Mästarens närvaro at examineras, och får theruppå af Rätten thes ordenteliga Lärobref, som utlöses af honom, eller, ther han fattig är, af Mästaren med Fyra Dal. Silf:mynt/ som sedan med arbete Mästaren godtgöres; utom hwilka Fyra Daler Silf:mynt ingen widare käftnad til andra göres, wid Tio Daler Silf:mynts böter för them som sådant fordra.

9.

Alla sådane Gefäller med theras Hustrur, barn och brödätare, niuta theras försvar under Manufacturwårcken, eller af Mästarene, under hwilka the arbeta böra, ehwad the niuta käft, wckelöhn och huusrum wid wercket och hos Mästaren, eller ock bo för sig

sig sielfwe, och bekomma sin arbetslöhn stycketal. Men ingen Gesäll må understå sig taga något arbete an af annat folck sin Mästare otwitterligen, eller blanda sig i Mästarens rättigheter, wid Twå Daler Silfwermynts böter och förlust af förtiensten på sligt otilläteligt arbete. Sätter sig någon Gesäll ned, at arbeta, för egen räkning, utom Manufacturie och Mästerkap, pluckte then samma Tio Daler Silf:Mynt, och ware både arbete och Wårking förfallit til the fattige.

10.

För thet arbete, som Gesäller få under händer af sine Mästare, blifwa the i alla måhl, them ansvarige, och i fall the med wårdslöshet, otro eller annat fehl beträdas, pluckta the efter omständigheterne, såsom emellan Förlågnare och Mästare här ofwansföre stadgat är. Jämwal må ingen undandraga sig, at göra thet arbete, som Handtwärket tilhörer wid, Sex Mark Silf:Mynts böter för hwarje gång.

11.

All Dordentelighet, af frimåndagar, spazergång, eller annan såfånga, belägges med Tre Da

Daler Silf:Mynts böter, och ersätte des utan til
Mästaren all tagen skada, genom arbete; ther nå-
gon flere gånger med sådant beträdes, plicke dub-
belt. Men Mästaren som sådant wid Hall-Rät-
ten icke angifwer, erlägger Twå Daler Silfwer-
mynts plicht, när thet honom öfvertygas. Läs-
kar eller förförer någon Gesäll, Gåse eller an-
dra Urbetare på frogar och oloflige samqwäm el-
ler antingen then upstugar och til olydnad förie-
der, böte Tre Daler Silf:Mynt första gången,
kommer han oftare igen gifwe dubbla böter. Wis-
sar han sielf owett eller olydnad emot Mästaren,
tå äge Mästaren Husbonde, rättigheten så wäl
inne-som utom Huset. Hwarjemte thet skall wa-
ra Gesäller aldeles förbudt, at anställa och hål-
la någon allmän sammankomst, med eller utan
Mästarens biwaro wid Tio Daler Silf:Mynts
böter för hwarthera, som sig infinner, och exem-
plart Straff för uphofsmanen eller anstiftaren
theraf.

12.

Lika som Mästare kunna ombyta, antaga och
affiëda theras Gesäller, så kunna ock these sina
Mästare ombyta, allenast then aftalte tiden full-
göres. Men ther ingen wiß tid är föresatt, må

D 3

af

afflied och bewis lemnas, när arbetet är fullgiordt,
och förskättet betalt; Börandes ingen tillstådjas
at gå ifrån Wärfket, eller Mästaren, innan thet
stycke arbete färdigt är som han en gång emottagit
hafwer, och thet wid Fem Daler Silf:mynts bö-
ter. Ingen utom Wärfstaden boende Gesäll, må
wid samma plickt til giörande understå sig, at emot-
taga arbete, mer, än af en Mästare tillika, un-
der hwilkens förswar han står; Plickte ock then
Mästare Tio Daler Silf:mynt, som med sådant
undersef betrådes.

13.

Alla Gesäller och Gåsar, hwilka hos Manu-
facturister och Konstnärer tilbörigen lärdt sit Handt-
wärf, måge, utan gensäjelse och motstånd arbe-
ta tillsammans med the Gesäller och Gåsar, som un-
der Skrå och Embeten utlärdt; och ware alle lika
goda i arbete och umgänge enligt Siette Articlens
Trättonde Paragraph uti Wår nådige Förordning om
Skrå af åhr 1720; så at utlärde Gesäller och Lä-
ro-Gåsar af Manufacturister och Konstnärer ei me-
ra skola hindras at arbeta under Skrå och Embe-
ten, än the som lärdt under Skrå så nefas och för-
wågras, at hos Manufacturisterne sin näring och
Handtwärf utan åtskilnad idka; är han Mästare
som

som sig theremot sätter, plichte Tio Daler Silf:R.
men är han Gesäll hälften så mycket.

14.

Skulle wid Manufacturierne Gåsar och Ung-
lingar antagas, och någon Gesäll finnes, som them
icke lära och underwisa wil, skal then för sin egen-
willighet böta första gången Tre Daler Silf:mynt,
och andra gången dubbelt; och i fall Gesällen för
samma ordsak wille begifwa sig ifrån Fabriquen eller
Mästaren, skal ingen Mästare understå sig at låta
honom få arbete, wid Sex Daler Silf:mynts böter,
utan ware Gesällen pliktig at gå til samma wärck
eller Mästare igen.

Siette Articen.

Lärodrängar, Lärö = Gåsar och alla
andre åtskillige slaas arbetare, som
under Hall-Rätten lyda.

I.

Il Manufacturernes och Handtwärckeriernes
lärande, hafwa alla tillstånd och frihet; och
må ingen, som til någon ålder kommit, therföre ne-
kas at få blifwa wederbörligen i lära antagen, som
therom förmåles i Femte Articens 7. §.

2. Läs

2.

Lärobrångar och Gåsar måge af Factorer och Mästare antagas, så många the wilja och tillåra kunna, warandes äfwen pliktige och förbundne ther till, och älliger Hall-Rätten theröfwer hand hålla at sådant icke försummas, wid allwar samt wite; Sådane böra, enär Läre-Contractet är uprättat, upwisas och i Hall-Rätten antecknas, af hwem the Lära skola; hos hwilkens Enka the ock efter Mästarens död, under hennes wärck-Ge säll fulgöra Läre-åren, men uphåfwer hon arbetet, bestyre tå Hall-Rätten om theas utlärande hos en annan Mästare.

3.

Efter Handtwärkets bestaffenhet, kunna Lärobarn antagas, från 10 eller 12 År, hwarester Läro åren inrättas å 8. 7. å 5. År, under hwilka ingen må få Lärobref; dock the af stor qwickhet, bättre härkomst och mogen ålder, måge antagas på 4. å 3. år, men ey ringare; warandes Mästarens plikt under thenne tid, at uprichtigt Lära them alt, hwad som til professionen hör.

4.

Wid ynglingars antagande, måste, så mycket giörligit är, noga i act tagas theas naturliga qwick-

qwickhet och böijelse, hwar efter man kan göra sig hopp om theras färdighet i Konsten; och bör förthensuld hwar och en Factor och Mästare innan Låre Contractet uprättas, hos sig hafwa en sådan yngling på prof En eller Två månaders tid; och i fal under samma tid, ingen hug, stickelighet och böijelse finnes hos samma yngling til thet årnade Handtwärket; så släppes en sådan bårt til något annat, sedan Factoren eller Mästaren thet förut Hall-Rätten tilliänna gifwit, på thet om en sli ynglings besörjande må kunna föranstaltas.

5.

Förmöget folks, eller hederlige Mäns Barn och ynglingar, som förut sin anständige upforstring haft, skola med all flit undertwisas; Jämwäl måge sådane för riktigt utlärde ansees, som efter Föräldrars, Förmyndares, eller Anförwandters åstundan och aftal, låta sine barn allenast wise timar om dagen i wärk-staden arbeta, men sielfwe förse them med Huusrum, kost och kläder, såsom therom uti fierde Articlen och femte Paragraph i Skråordningen stadgat finnes.

6.

Lärodrängar och Gåsar som wid wärcken och
E hos

Mästare niuta Huusrum, kost och kläder, kunna ei undgå at förrätta Huusbondens och Mästarens ärender, doch utan försummelse i läran; men icke äro the plichtige, at tiena Gefällerne i någon ting, utom Handtwärcket; och i fall Gefäller eller andre Arbetare slå och illa bemöta them, böra the thesfore med Tre Daler Silf:mynts plicht anses, hwilken fördubblas så thet flere gånger händer. Ei heller må Mästaren i oträngt måhl, öfwa thes huus-disciplin at wrängsint eller ofsiäligen sine Lärodrängar, Gåsar och andre arbetare hadtera, wid Fyra Daler Silf:mynts plicht. Fast mindre må han emot Contract wråka sine Läringer, wid Fem Daler Silf:mynts plicht och stadans ersättning, men kommer twist therom och någon ord sak ryppes å Lärögäfsens sida, så afgior Hall-Rätten sådant efter billigheten och omständigheterna.

7.

Alla andra Arbetare af Man- eller Qwinkönet, så wäl Spinnerstor som flere, kunna af Factorer och Mästare efter behof antagas; men icke måge these befatta sig med arbete för flere, än ett wärck, eller en Mästare tillika, ei heller sielfswäldigt löpa ifrån then ena til then andra, utan affkied och bewis, wid plicht, som förut stadgat är, så at god
ord

ordning ibland them må bibehållas, och the; wa-
ra Wårcken och Måstarne til bebundne, såsom thes-
se äro sine Förläggare ansvarige.

8.

Theremot böra Factorerne och Måstarne ei al-
lenast mildt och billigen med Arbetarne umgå; utan
ock i rättan tid them theras arbete tildela låta, så
at the ei gå fåfånge och nöd lida, samt theras til-
sagde och accorderade arbets-löner oastortat beta-
la och godtgöra, i penningar eller waror, som och
bäst åsamjas kan; hwaröfwer Hall, Rätten äger no-
ga uppsikt hafwa, samt plichte Factoren eller Må-
staren En Daler Silf:mynt, tå öfwer någotthe-
ra med skäl flagas. Men theremot har Factoren
och Måstaren full frihet, at förastieda these Gesäl-
ler och Arbetare, när han behagar, och antaga an-
dra på sätt som förmålt är; Läringar och the flere
undantagne, som genom Contract honom tilbund-
ne äro.

Siunde Articen.

Arbetarnes Plidt wid Tillwård-
ningen.

I.

Alla Arbetare, af ehwad Fabrique och Handt-
wårk thet wara må, äro plichtige, at wid til-
wårckningarne använda theras yttersta flijt och

E 2

åhå

håga, i anseende til sielfwa rå Materiens redelige och rätta bruk, samt thes sortering och tillredning, efter warans art och godhet, som ther af förfärdigas skall; så at icke något ther af bårtstämnes och förderfwas. I hwilket fall och ther någon Arbetare fördärfwat Materien eller ämnet, at then icke til sitt bruk nyttias kan; så bör samma Arbetare icke allenast mista thes arbetslön och årsättja skadan, utan ock alswarligen plicket, som i Fjerde Artickeln förmåles.

2.

Enär Factorer eller Mästare in för Hall-Rätten klaga öfwer Arbetarnes otulighet, otrohet wid arbetet, eller thylift, så bör them en snar och eftertryckelig Handräckning meddelas, på thet then bråglige må lagligen sitt brått umgälla, efter sakens beskaffenhet, hwar wid bör achtas, at arbetarne måste genast swara wid Hall-Rätten i sådane mål som röra Fabriquerne och theras tillwärfningar, utan undanshufter, at sortera under särskildte Militair- och Civil-Rätter, eller andra Domstolar.

3.

Som Factorer och Mästare böra gifwa sine Gefäller och Arbetare god Materia och duglige wärktug,

tyg, samt ej fordra af Arbetarne fullkomligare tillwårkning, än rå waran och redskapen medgifwer; Alltså enår twist therom uppkommer, och thet bewises, at Arbetare ei utan stor tidsspillan och skada, kan försårdiga arbetet; så bör ej allenast Måstaren efter tvenne edswurne Hall-Måstares intygande, ställa Arbetaren tilfreds, utan ock sielf swara för arbetet, sedan thet är færdigt.

4.

Sammaledes blifwa Factorer och Måstare förbundne, at wid Hall-Rätten wara ansvarige för thet arbete som Låro-Gåsar försårdiga, och the böter årlägga, som warans felæktighet förtienar; men är med någon Gesäll öfwerenskommit, at han skal hafwa uppsiçt öfwer Låro-Gåssen, eller ock sielf tillhoppa med honom arbeta, samt niuta erkånslö för sådan uppsiçt och undervisning; så bör och bötespenningarne, om godset illa är tillwårkat, af Gesällen betalas.

5.

Och som alle wåfveri-wårk hafwa efter theras storlek och drift, en myckenhet arbetare, hwilka wi da omkring boende äro, och Manufacturisterne

samt Mästare nödvändigt måste utlämna theas
Guds och rå Materier til åtskillige Arbetare, så-
som Spinnerkor, Väfware och andre flere; men
kunna oftast förfördelade och bedragne blifwa, om
laga näpst på sielsswäld, omulighet och annan
wanart uteblifwa skulle; Alltså måste Hall- Rät-
ten med alswarsambhet wara omtänckt, huruledes
god ordning och säkerhet härutinnan må blifwa
hållen, at the bråtslige med eftertryckelig näpst
och straff må anses; för all ting så lagandes, at
Factorer och Mästare wid hwarjehanda slife hän-
delser måge skadeslöse hållas.

Åttonde Articlén

Besictning och Stämpling.

I.

Dela inrikes Fabriquer och Handtwärks-waror,
som förfärdigas af them, hwilka höra under
Hall-Rätten och thes inseende, böra, utan in-
wändning, på Hallen upföras til besictning, in-
nan the til salu eller förbrukning lemnas.

2.

Besictningen förrättas egenteligen af the Ed-
sworne Hall-Mästare, samt så ofta thet behöf-
wes

wes, i Hall-Rättens eller thes Ledomöters när-
ward, särdeles då thet ankommer på straff och bö-
ters bepröfwande för begången fals och flåd,
wårdslöshet eller fehl uti waran; börandes så-
dane böter genast in för Rätten af wederbörande
betalas, eller thesöre säkerhet ställas, innan Gods-
set får bortföras.

3.

På thet Hall = Rätten må wara noga un-
derrättad, så wäl om warornes tillwårkning, som
hwem them giordt, och hwilken the tilhöra; så skal
hwar och en Manufacturist och Måstare wara plic-
tig, at efter warornes beskaffenhet hafwa thes
wiså märcken både på the halffärdige, enår the till
Hallen upföras at första gången besicctigas, såsom
rå Kläden, Tuger, Friiser, med mera; och på
the helfärdige, då the upwisas, börandes these af
hwad art the äro, ei allenast med förbemålte mär-
cken wara tecknade; utan ock måste hwart och ett
stycke eller par-tahl, med Manufacturistens, För-
läggarens eller Måstarens stämpel wara försedt;
eho som thetta försummar, plicte för hwart stycke
eller par Twå Daler Silf-mynt och rätt selet.

4. Ende

Enär Godset til thes inwärtens godhet och ut-
 wärtens anseende, samt tillhopa läggning och utzi-
 rande är tillbörligen besiktigat och swarsgodt be-
 funnit; så bör thet at Hall: Rättens edsworne
 Stämpelmästare, med behörig och efter Godsets art
 inrättad, men icke för stor och otwig Hall: Stäm-
 pel, i lack eller bly, som waran är til, och sig
 beqwämligast giöra låter, förses; hwar wid acktas,
 at Godset icke wårdslost uplöses, kastes och medfa-
 res, til Ugarens olägenhet hinder och skada. Men
 alt thet Gods, som finnes så felactigt, at thet för
 uprichtigt och fullkommeligt icke anses kan, thet
 bör med en särdeles Hall: Stämpel tecknas, til en
 skildnad ifrån thet förra; hwilket noga wid besickt-
 ningen i acktagas måste, så at intet underlef thet
 wid förelöper, och Kiöparen theraf må blifwa be-
 dragen. Wid hwilket tillfälle Hall: Rätten granne-
 ligen pröfwa bör, om thet Gods som till stäm-
 plande upwises, är hemma i Riket tillwärfat, eller
 til äfventyrs en främmande wara, på hwilken hån-
 delse then som med sådan list betrådes, icke allenast
 sitt Gods förlustig blifwa skal, utan ock med thet
 straff anses, som om Lurendragare stadgat är, och
 skal Rätten thesöre i ansvar stånda, om någon
 oricktighet här wid förelöper.

5.

I Stämpel penningar betales, innan Godset föres af Hallen, En fjerdedels proCent af warans rätta salu-wärde. Men the Fabriquer, hwars tillwårkningar icke låta sig stämpla, betala sin andel i stämpel-afgiften, efter wårdet af waran, som förbemålt är.

6.

Uti Hall-Rätten bör wara säkre och nödige Rum eller Magaziner, til warornes förwarande och upläggande, i fall Ågarne til thesas thesto båt-tre försälgning skulle wilja någon tid låta them uti Hallen qwarblifwa för sin egen Räkning; på hwilken händelse thesfore en särskilt dräaelig afgift kommer at åråggas; börandes Magistraten i hwarje Ort, uti thes publique Huus och Byggnader these nödige Rum för Hallen irrymma, theråst thet för belågenheten är beqwåmligast.

7.

Alla fina och kåsibara tillwårkningar af Wlle och Siden, böra utom then wanlige stämplingen, som förbemålt är, jämwal med Hall-Rättens Siggill utmärkas, samt wederbörande handlande, lifmåtigt

mätigt Förordning af then 23. Juli 1693. wara för-
bundne, wid thet straff och wijte, som ther utsät-
tes til 200. Daler Silfvermynt, at icke affkiära
Stämplarne och Sigillet, samt Factorernes eller Mä-
stares märken på Godset, utan alltid qwarbehålla
thet på then ena ändan af Stycket, så länge no-
got theraf osåldt och öfrigit är; och at stämpling
å tyget skier på bägge ändarne.

8.

Ingen, eho han är, ware tillåtit, at sälja nå-
got inrikes tillwärfat men oballat och ostämplat
Gods, then thet gör miste Godset och böte så
mycket som waran är wärd; och theräst Besict-
ningsmännen wid besictningen och stämplingen
med något underslef skulle beträdas, komma the at
thersföre tilltalas, och efter lag plickta. Ei heller
skall någon handlande wara tillåtit at köpa och til-
handla sig något sådant Gods, som icke med sine
rätta stämplar försedt blifwit, wid förlust af wa-
ran, hälften til angifwaren och andra hälften til
Hall-Rätten.

9.

Enär inrikes Fabriquerat Gods i Städerne på
marknader, eller elliest til salu fringsföres, och så-
dant

dant wid tullarne öpnas och visiteras; men icke fin-
nes vara tillbörligen märkt och stämplat, som
förbemäلت är; så anhålles samma gods och
dömmes confiscabelt; dock behöfves ingen Accis
och stämpel på sliff i Hall-Rätten stämplat
fram, utan får likmätigt Manufactur- och Handta-
wärkeri Privilegierna passera fritt och obehindrat.

IC.

Hall-Rättens Sigill, så wäl som Hall-Stämp-
larne, måste tillbörligen af Rätten förwaras, som
Stämpel-Ordningen innehåller, på thet alt befarans-
de misbruk och underslef må kunna förebyggas;
börandes intet gods annorstädes besiektigas och
stämplas, än på sielwa Hallen, med mindre
Hall-Rätten thet til samtucker, så ästwen Hall-
Rätten sielf med the fläste theß Ledamöter bör wara
therwid tilstådes.

Thet alle som wederbör hafwe sig hörsamligen
at esterrätta. Til yttermera wisso hafwe Wi thetta
med Egen hand underskrifwit och med Wårt
Kongl. Sigill bekräfta låtit. Stockholm i Råd-
Sammaren then 21. Maji År 1739.

FRIEDRICH.

(S. L.)

www.books2ebooks.eu